

Slovenski list

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, no dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/II
Poštni ček, račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 2549

Umor na starem strelišču

Identiteta umorjenca še ni ugotovljena — Preiskave policije

Ljubljana, 9. marca.

Na Rožniku, na starem strelišču, je bil danes odkrit skrivnostni zločin, o katerem je vest izredno naglo prodrla med ljubljansko prebivalstvo in ga zelo vznemirila. Skrivnostni zločin je bil včeraj splošen predmet skoro vseh razgovorov in bo najbrž tudi ostal nekaj dni. Okoliščine tega zločina so res zavite v gosto meglo, tako, da daje slučaj ljudskim govoricam povod za najfantastičnejše verzije in sklepanja.

Zločin je bil odkrit danes okrog 10 dopoldne. Trije mladeniči, ki so se sprehajali po gozdnih stezah nad starim streliščem, so naenkrat opazili poleg tretje strelske stene sledove krvi.

Nizko robidovje je bilo oškropljeno s krvjo. Stopili so bližje in opazili najprej dežnik, takoj nato pa okrvavljeno truplo neznanega, lepo oblečenega mladeniča. Z vzkliki groze so odhiteli mladeniči obvestiti o svoji grozni najdbi policijo. Kmalu nato je bil ves prostor okoli te strelske stene zastražen.

Ob 1 popoldne pa je bila na licu mesta že posebna komisija, ki je skrajno skrbno preiskala ves kraj zločina. V komisiji so bili državni pravdnik dr. Ogoreutz, upravnik policije dr. Guštin, okrajni nadzornik Močnik, več policijskih agentov in stražnikov. Policijski agenti so skrbno preiskali vsako ped zemlje tam okoli, vsak grmiček ter ugotovili vse možne sledi, iz katerih bi se dalo sklepati vsaj približno, kako se je umor izvršil.

Ugotovitve komisije.

Kraj, kjer se je zločin odigral, je približno sto metrov nad cesto, to je Večno potjo, ki vodi okoli Rožnika. Steza, ki vodi k tretji steni, je ozka in še precej strma. S ceste se odcepi tik pri Habjanovi gostilni, ob znanem rožnodolskem jezeru. Strelska stena je zelo visoka in dolga ter ima smer od severa proti jugu. Ta kraj je precej zapuščen in sprehajalci navadno ne zahajajo tja in je nanasel le slučaj, da so zašli danes dopoldne tja omenjeni

trije fantje. Za steno je zelo strm breg in približno 2 metra globok jarek, ves obraščen z robidovjem.

Kaj je odkrila komisija.

Komisija je našla najprej pri steni, sredi steze očala. Te je umorjenec najbrž izgubil v smrtnem boju.

Od srede stene pa do jarka se je po stezi vlekla dolga, približno četrta metra široka proga, očitna in jasna sled, da je tu nekdo nekaj vlačil za seboj. Bilo je truplo, ki so ga morilci zavlekli po umoru v jarek. Del robidovja v jarku je bil poškrbljen z že strjeno krvjo. Truplo je ležalo v jarku v vodoravni legi.

Umorjenec

je imel eno roko pod glavo. Na glavi je imel na levi strani široko zevajočo rano, ves zadnji del glave pa je bil krvav in prav tako gornji del temnorjavega suknjiča. Umorjenec je po videzu sodeč star kakih 25 let. Poteze na lepem moškem obrazu ga izdajajo, da ni bil domačin, temveč najbrž Hrvat ali Srb. Oblečen je bil zelo elegantno. Vsa njegova obleka, od čevljev, pa do temne obleke, samoveznice, perila, klobuka in površnika izdajajo, da je umorjenec zelo pazil na svoja oblačila in da se je oblačil vedno po zadnji modi. Negovane roke in nežen obraz kažejo, da je bil morda po poklicu študent.

Pri njem so našli listino s srednjo vsoto denarja in pa

uro, ki je še bila.

Torej je bil umor izvršen prav pred kratkim. Truplo je bilo že popolnoma mrzlo, ura pa bi se ustavila v štiriindvajsetih urah. Torej je bil zločin izvršen najbrže že v soboto zvečer.

Kako je bil umor izvršen?

Po vseh teh ugotovitvah in najdbah bi se dalo sklepati tudi način, kako je bil izvršen zločin. Roparski umor to ni bil, to je gotovo, sicer bi morilci (eden ali več) vzeli tudi njegov denar, uro in površnik. Motivi tega umora so ostali včeraj še nepojasnjeni. Morilci so svojo žrtev zakone, če se prej ne razčisti finančni položaj, je treba najti zagotovilo za finančno sanacijo, če hoče vlada dobiti veliko parlamentarno večino za ta zunanje politična vprašanja. To zagotovilo bi bilo v tem, da se kabinet v celoti izreče za to, da bo z vsemi sredstvi uveljavil finančni program po sprejemu reparacijskih zakonov.

Za to ima dve možnosti: 1. Da postopa naredbenim putem po § 48 državne ustave, ki pooblašča državnega predsednika k potrebnim ukrepom, če je red in varnost države motena ali v nevarnosti. Tak slučaj bi bil vsekakor, če bi državni zbor odrekel sprejem Youngovih zak-

z bogve kako pretvezo izvalili k strelski steni, morda so jo tudi skrivaj zasledovali, morda pa je bil zločin posledica usodnega, slučajnega srečanja v gozdu. Eden od morilcev je potegnil revolver — po rani na umorjenčevi glavi se da sklepati, da gre za revolverski strel — in ga sprožil prav od blizu tik levega senca svoje žrtve. Mladenič je bil takoj mrtev. Poteptana steza in trava okoli tega kraja kaže tudi na to, da se je vršil tukaj

obupen boj

med morilci in žrtvijo. Morilci so nato prišli truplo za noge in ga zavlekli od srede stene za steno in ga položili v jarek. Eden je položil tja še celo dežnik. To najbrže zato, ker bi znal dežnik poleg stene vzbuditi pozornost in bi bil zločin prekmalu odkrit. V jarku je bilo truplo res dobro skrito in če ne bi bilo onih treh fantov, bi bil zločin najbrže še dalj časa skrit. Morilci so po izvršenem delu izginili v temo.

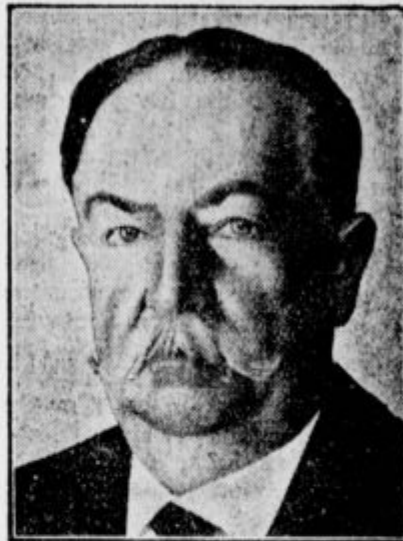
Poizvedovanja policije.

Ljubljanska policija se je intenzivno in z vso vnetostjo vrgla na poizvedovanje. Izvršila je obsežne poizvedbe in zaslišala mnogo oseb. Ni pa se ji še posrečilo, da bi ugotovila pravega imena umorjenca, prav tako se ji ni še posrečilo, da bi izsledila morilce. Je pa na delu, da ugotovi oboje. Kakor kaže, bo to zahtevalo prav resnih naporov s strani policije.

Po končanem ogledu je bilo truplo prepeklano v mrtvašnico na Vič (zločin je bil izvršen na ozemlju viške občine). Jutri, v ponedeljek ali pojutrišnjem v torek bo truplo sodno obducirano. Vse stvari, ki so jih našli pri umorjencu, je policija zaplenila kot corpora delicti.

Po svojih okoliščinah in po temi, v katero je zavil, je to eden najskrivnostnejših zločinov, kar se jih je pripetilo v Ljubljani. Zločin je moral biti tudi skrbno zasnovan in v naprej natančno premišljen. To kaže že to, da so si morilci izbrali kraj, ki je lahko dostopen, kamor pa zahaja le malo ljudi, v mraku pa menda nihče. Upati je, da bo že jutrajšnji dan prinesel v zagonečnost tega umora nekaj več luči.

Taft — umrl

Newyork, 9. marca. n. Bivši predsednik Taft je danes umrl po daljši bolezni na možganski kapi. Predsednik Hoover je odredil 30-dnevno narodno žalovanje in izdal proklamacijo, v kateri je s toplimi besedami ocenil zaslugе pokojnika kot sodnika, državnega pravdnika, generalnega guvernerja na Filipinih, vojnega ministra, predsednika in vrhovnega sodnika pri najvišjem sodišču. Pokopali ga bodo najbrže v ponedeljek na vojaške mpokopališču v Armingtonu pri Washingtonu.

V zadnjem hipu preprečen samoumor

Nenavaden samoumor je bil včeraj poskušen na polju blizu Kleč, ki pa je bil preprečen v zadnjem hipu. Ko zavije steza iz gozdička pri Klečah na levo proti St. Vidu, stoji tam kozolec in visoko drevo. Pri tem kozolcu se je včeraj okrog 2 popoldne pojavil mlad človek, vzel iz žepa jekleno struno, spletel iz nje zanko, splezal na drevo in se obesil v zanko, v višini dveh do treh metrov. Le malo kasneje je prišel po isti poti drug človek. Opazil je, kako se je zagugalo z veje človeško truplo. Naglo je splezal na drevo in presekala žičnato zanko. Obešenec je padel na tla in se zelo potolkel po čeljusti. Njegov rešitelj je skočil za njim in mu odpel zelo zavozljano jekleno zanko. Samomorilni kandidat je bil sicer nezavesten, vendar je kmalu pričel dihati. Iz Kleč so telefonično poklicali reševalni avto. Ta je takoj prihitel in reševalci so rešenega obešenca, nekega 23 letnega V. B. iz Spodnje Šiške, prepeljali v bolnišnico. Tam so mu dali injekcije in ga poslali domov. Vzrok poskušene samoumora je brezposelnost in pomanjkanje življenjske volje.

Gandi je prepričan v svojo zmago

Pariz, 9. marca. n. Voditelj indijskih nacionalistov Gandi je imel dolg intervju s posebnim poročevalcem »Matina« o svojem bojnem programu proti Angliji. Gandi je izjavil, da je postavil svojemu programu samo eno mejo, ki je nikakor ne bo prekorajčil, to je mejo nasilnosti. Odločen je, delati, dokler ne bo Indija zopet dosegla svoje neodvisnosti ali pa dokler ne bodo on in vsi njegovi pristaši sedeli v zaporih. Jasno je, da bo njegov pokret lahko povzročil porušenje sedanjega reda in morda celo krvave represalije Angležev, toda nič manj ni gotovo, da ima sedaj svoje pristaše čvrsteje v roki, kakor pred desetimi leti, in da danes res more onemogočiti vsako sodelovanje z angleškimi oblastmi.

Proces proti ukrajimskim nacionalistom

Moskva, 9. marca. n. Pred najvišjim ukrajinskimi sodiščem v Harkovu se je začel danes sodni proces proti 45 vodilnim članom Zveze za osvoboditev Ukrajine. Obtoženci so poveli profesorji in drugi intelektualci iz narodnih ukrajinskih društev, ki so že več mesecev v zaporih in katerim se očita, da so pripravljali oboroženo vstajo, da so vršili teroristične akte in da so v najožji zvezi z ukrajinskimi emigranti v svrhu strmoglavjenja sovjetske oblasti.

Dve smrtni nesreči v Mariboru

Maribor, 9. marca. Okoli poldne se je pri železniškem prelazu v Studencih v bližini Sokolskega doma nenadoma pognal preko železniških tračnic 22-letni mizarski pomočnik Franc Haberl iz Studencev, Pekrska cesta 3. Priletel je naravnost v lokomotivo, ki je vršila na tamkajšnji progi premikalno službo. S silovitim sunkom je lokomotiva potisnila Haberla na stran, tako da je priletel na zemljo. Haberl je dobil pri tem težke notranje poškodbe in pretrpel možganov. O dogodku, pri katerem gre za poskus samoumora, sta bila takoj obveščena orožništvo v Studencih in reševalna postaja. Moštvo reševalnega oddelka je Haberla, čigar stanje je zelo resno, prepeljalo v bolnico, kjer se Haberl bori s smrtjo. Ozadje poskušane samoumora ni znano.

Okoli 2 popoldne se je nenadoma iz kopalnice nekega tukajšnjega hotela razlegnil močan pok, sličen eksploziji. Lastnik hotela in usluž-

benci so takoj vdrli v kopalnico, kjer so videli pretresljiv prizor. V kadi je ležal z glavo v vodi 35-letni inženjer Milan Kremžar, uslužben v delavnicah državne železnice. O zagonetnem in izrednem slučaju je bila takoj obveščena policija. Komisija z zdravnikom dr. Zorjanom na čelu je ugotovila dejansko stanje. Sodeč po okoliščinah, je ozadje dogodka sledeče: Inž. Kremžar, ki je stanoval v navedenem hotelu, je najbrže, hoteč se kopati, nameraval poslužiti se tudi tople vode in je v ta namen prižgal plin pod kotlom, v katerem pa ni bilo vode, kar je inženjer menda prezrl. Kotel se je razletel. Pri tem je inženjer najbrže preplašen gorič nazaj in se onesvestil. Ker je plin najbrže stopil se naprej, ga je tako omamil, da je padel v kad z vodo in se zadušil. Truplo pokojnega inženjerja Kremžarja, ki je bil v mariborskih družabnih krogih znana osebnost, so prepeljali v mrtvašnico mestnega pokopališča na Pobrežju.

Proti preganjanju kristjanov v Rusiji

Sofija, 9. marca. AA. Danes so se vršile po vsej Bolgarski službe božje v prilog vernikov v Rusiji in proti njih preganjanju s strani sovjetskih oblasti. Na mnogih krajih so bili prirejani mitingi proti boljševiškim terorju. Na velikem mitingu v Sofiji je govoril bivši komandant Sofije, rezervni general Lazarov, ki je ostro obsodil grozodejstva ruskih komunistov. Na mitingu je bila v smislu govorov sprejeta resolucija, ki obsoja početje »Antikristov«, kakor je general Lazarov imenoval sedanje boljševiške oblasti.

Carigrad, 9. marca. n. V tukajšnjih katoliških cerkvah so bile v smislu navodil iz Vatikana pridige, v katerih se je ožigosalo postopanje sovjetskih oblasti proti veri. Pridigarji so pozvali vernike, da se na dan sv. Jožefa udeležijo pravne službe radi sovjetskih zločinov.

Vinogradi se ne izplačajo

Belgrad, 9. marca. k. Danes se je vršil tu drugi kongres vinogradnikov iz vse države. Prvi se je vršil, kakor znano, že leta 1924 na iniciativu takratnega kmetijskega ministra dr. Kulovca. Letošnji kongres je bil sijajno obiskan ter so se ga udeležili številni vinogradniki iz vse države. Od Slovencev smo opazili med drugimi bivšega ministra Ivana Vesenjaka, bivšega poslanca Josipa Nemanica, ravnatelja ing. Laharja, ravnatelja Rudla od Sadržarske zadruge v Mariboru in Roberta Košarja od Vinarske zadruge v Mariboru.

Strokovna poročila so pokazala vso mizerijo, ki vlada v tej važni gospodarski panogi, s katero se peča skoro petina prebivalstva države, ki goji vinograde v krajih, ki so za vsako drugo kulturo nesposobni. O kakem obrestovanju v vinogradništvu vloženega kapitala se danes ne more govoriti, vsaka rentabilnost je izključena. Vinogradniki Jugoslavije so se zato sami zganili, da poiščejo pota zaboljšanje svojega bednega položaja.

Kongres je najprej sprejel pozdravni brzojav Nj. Vel. kralju, nato pa je imel tajnik Društva vojvodinskih bank Pavlovič dajše poročilo o potrošnji vina v naši državi. Po uradnih podatkih iz l. 1928 znaša površina zemlje, zasajene z vinogradi 176.300 ha, napram 178.355 ha v l. 1927. Povprečna letna produkcija vina znaša okrog 3.478.503 hl. Nato je poročal v imenu finančnega ministrstva pomočnik ministra Gospodnetič, ki je pozdravil kongres in povedal, da se bo z vinoreškim zakonom prepovala in strogo kaznovalo izdelovanje umetnih vin in da bo zakon dal banovinarom široko avtonomijo glede vinskih trošarin. Nato je bila sprejeta resolucija:

Vinogradniki iz vse države, zbrani na kongresu v Belgradu, so soglasno ugotovili, da so radi slabe prodaje vinskih produktov cene grozdja in vina tako padle, da je izključena vsaka rentabilnost vinogradništva. V zvezi s tem, da je trošarina na vino, ki znaša danes okrog 125 odstotkov vrednosti, nevzdržna, smatra kongres visoko trošarino, kakor tudi način, kako se pobira, za enega glavnih vzrokov današnjih nizkih cen vina. Kongres vinogradnikov ugotavlja, da je gospodarsko stanje naših vinogradnikov v vsej državi radi nizkih cen in radi nemogućnosti prodaje vina naravnost brezupno. Da bi se težko stanje naših vinogradnikov vsaj malo ublažilo, je kongres mnenja, da bi bilo treba nujno ukreniti sledeče korake:

1. Državna trošarina na vino, kakor tudi banovinske in občinske doklade bi se morale fiksirati na znesek 1 Din na liter, in sicer na vina v sodih ter tudi na vina v steklenicah. Občinam naj se izjemno dovoli, pobirati višje občinske trošarine na šampanjec in destilirana vina.

2. Trošarina naj se plačuje v krajih neposrednega konsumna, tako da bi se prevoznina iz kraja v kraj ne obremenjevala s trošarino. Pobiranje državne in banske trošarine naj se da v najem občinam.

3. Občinam naj se prepove maksimirane trošarine povečavati z raznimi dokladi, kakor z dokladi na uvoz, na tlakovanje cest ter drugimi sličnimi.

4. Repove naj se prodajanje vinskih destilatov, drozgovca ter fabrikacija vseh sadnih žganj z uporabo špirta.

5. Omcgoči naj se destilacija slabih in pokvarjenih vin ter se naj tozadevna trošarina zniža.

6. Da državne, banske in občinske trošarine obremene vse umetno izdelane brezalkoholne pijače v isti višini kakor vino.

7. Da se vino pri transportu smatra za brzovozno blago.

8. Takoj naj se ukinejo carine na uvoz vinogradniških potrebščin.

9. Da se s povoljnimi trgovskimi pogodbami olajša izvoz vina in da se spremeni sistem naše trgovinske politike, ki bazira na klavzuli največjih ugodnosti ter da se sklene trgovinska pogodba z Avstrijo in Češkoslovaško in se pri tem doseže večji kontingent za izvoz vina v te države.

10. Potrebno je, da se izvozna premija za vino zviša od 40 na 100 Din.

11. Da se ugodnosti za izvoz vina razširijo tudi na vinski mošt.

12. Da se uvede izvozna premija 60 Din na 100 kg za izvoz grozdja.

13. Da se v vseh potrošnih središčih našega vina v inozemstvu ustanovijo davčne kleti za reklamo našega vina.

14. Da se dovoli kreditiranje carin pri uvozu sodov iz inozemstva.

15. Da se z ozirom na pasivnost vinogradništva zmanjša davek na čisti dohodek vinogradov.

16. Da se od 1. januarja 1931 v krajih, kjer do sedaj obstajajo vinogradi, prepove sajenje vinogradov.

17. Da se čimprej in čim ostreje izvede očiščenje naših vinogradov od šarnice.

18. Da se čimprej uzakoni nov vinski zakon, ki naj določi: a) ustanovitev vinogradniških šol v vsaki banovini, b) združeno organiziranje vinogradnikov, c) podpiranje obstoječih vinarških združenj, d) da se v zvezi s tem podpirajo tudi one zadruge, ki predelujejo grozdje v brezalkoholne pijače.

19. Da naj v bodoče pri sklepanju trgovinskih pogodb sodelujejo tudi vinogradniški strokovnjaki.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljivo, neugodno vreme.

Vsa vas pomorjena

Ker so se uprli kolektivizaciji vasi in pobili vladne agitatorje

Varšava, 9. marca. I. Ker se kmetje odločno upirajo kolektivizaciji svoje zemlje, se je začel po ruskih vaseh nezasišlan teror, da bi se zlomil kmečki odpor. Sedanji teror daleko nadkriljuje boljševiška grozodejstva za časa najhujšega divjanja državljanske vojne. Tako se poroča z rusko-poljske meje to-le:

V vas Polanjevica, ki leži tik ob poljski meji, so prišli iz Minske vladni agitatorji in skušali na javnem shodu doseči od kmetov, da bi se prostovoljno odrekli svojemu imetju v korist kolektivizacije vasi. Prebivalstvo pa je to zahtevo odločno odbilo in kmela Vitold Moter in Anton Maczynski sta v večjem govoru nastopila proti vladnim agitatorjem. To je te tako razjezilo, da so potegnili samokrese

in ustrelili oba govornika. Kmetje so bili ogorčeni in se vrgli na vladne agitatorje, postavili vaško sodišče, ki je vse obsodilo na smrt. Kazen je bila tudi takoj izvršena.

Ker so kmetje vedeli, da bo sedaj prišla kazenska ekspedicija, je velik del njih v naglici vzel najnujnejše in zbežal na poljsko ozemlje. Drugi dan je tudi v resnici prišla v Polanjevico kazenska ekspedicija, ki je zaprla vse prebivalstvo ter odpelala vse v Minsk, samo starce in otroke so pustili v vasi. Vsi so bili odpeljani v Červeno kocko, kjer je morišče G. P. U. Tu so bili tudi vsi usmrčeni. V Polanjevici pa so prišli komсомolci, ki so na zemlji pobeglih in usmrčenih kmetov ustanovili kolektivno vaško gospodarstvo.

Nemčija se oddaljuje sovjetom

Moskva, 9. marca. n. »Izvestija« označuje jejo včerajšnje vprašanje demokratične stranke v nemškem drž. zboru o zvezah nemške komunistične stranke s kominternom in sovjetsko vlado kot provokatorično in sovjetom sovražno. Po mnenju »Izvestij« so taki protiso-

vjetski napadi v nemškem državnem zboru čisto druge narave, kakor slični napadi v Angliji ali na Poljskem, kjer se za to ne more ustvariti nova politična situacija, dočim tvorijo v Nemčiji važen dokaz za novo orientacijo nemške buržuazije.

Holandci bojkotirajo rusko žito

Amsterdam, 9. marca. I. Vodstvo osrednjega urada združne nalupovalnice v Rotterdamu, v kateri je včlanjenih nad 100 kmečkih društev in ki ima več ko 10.000 članov, je sklenilo, da ne kupi več nobenega ruskega

blaga. To pa zato, ker je ogaben način, kakor se ti pridelki jemljejo kmetu in ker se izkupiček uporablja samo v podpiranje nemirov in revolucij v drugih državah. Holandski kmetje so kupovali v Rusiji zlasti koruzo in žito.

Pretrესlj ve podrobnosti o povodnji v južni Franciji

Nenadoma so se pričele topiti v Pirenejih velike mase snega in v tem je vzrok povodnji. Reke so naraščale s neverjetno naglico, vedno novi hudourniki pa so se usipali z gor.

V ponedeljek malo pred polnočjo se je zgodila katastrofa. Reka Tarna je prodrla nasip in se vlija v mesto. Prvi val, ki je udaril skozi nasip, je bil visok en meter in ko je treščil v prve hiše, so se pričele te podirati. Voda je udarjala ob zidove s takšno silo in takšnim bobnenjem, kakor da bi grmeli na fronti največji kanoni. Pri tem so se odigravali strašni prizori.

Neki oče je držal na zidu dva svoja otroka, pred njegovimi očmi pa je voda odnesla štiri člane njegove rodbine, med drugimi njegovo ženo.

Neki sodni uradnik je zaman skušal potegniti svojo hčerko iz vrtnice, ki jo je zagrabil. Ko je iztegovel roko, da potegne hčer iz vode, se je vdla nanj zemlja in ga zmečkala. Njegova druga hči, ki je to videla, je od groze znorela.

Voda je planila nad 8000 duš broječe mesto tako nenadoma, da velik del prebivalstva ni mogel niti zbežati iz hiš. Ti so se zatekli na strehe. Voda pa je med tem začela podirati hiše. In prebivalci so videli, kako izginjajo ljudje v valovih. Nekateri požrti ljudje so tedaj storili čudeže junastva in tako je neki 23 let star kmetijski delavec rešil več ko 50 ljudi, čolnar Simon pa 150 oseb. Vseeno jih je mnogo utonilo.

Ko je pričela voda padati, se je šele videlo, kako grozovito je razsajala povodenj. Dosedaj so našli že 150 trupel, po izjavah prebivalstva pa je našlo sn. t v valovih gotovo 200 ljudi. Obe cerkvi

sta spremenjeni v mrtvašnici. Med trupli je zlasti mnogo otroških trupel.

V vsem je bilo samo v mestu Moissac porušenih 200 hiš. Ljudje so obupani. Tu je bila moja hiša, tu je bilo moje imetje. Sedaj sem brez vsega. Niti ene srajce nimam, je tožila neka starka. In take tožbe se slišijo povsodi. Vse polno ljudi je izgubilo vse svoje premoženje.

Mesto Moissac je bilo najtežje zadeto, a tudi druga mesta so od povodnji strahovito trpela. — Francoski parlament je dovolil za težko prizadeto prebivalstvo 100 milijonov frankov, ali ta vsota je mnogo premajhna, ker gre škoda v milijarde.

Ves kulturni svet mora priskočiti ubogemu prebivalstvu na pomoč in v resnici že tudi prihajajo darila. Med prvimi je bil papež, ki je daroval za nesrečno prebivalstvo 100.000 frankov.

Današnja belgrajska »Politika« objavlja poziv, da se tudi v Jugoslaviji prične zbirati denar za ponesrečence v Franciji. Samo želiti je, da bi imel ta poziv poln uspeh, ker v nesreči se pokaže pravi prijatelj. Francosko-jugoslovansko prijateljstvo pa mora biti pravo prijateljstvo.

Sožalje jugoslovanske vlade

Belgrad, 9. marca. A. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general P. Živković je pozval našega poslanika v Parizu dr. Spalajkovića, da poseti francoskega ministrskega predsednika Tardieuja in da mu v imenu predsednika naše vlade in celokupne kraljevske vlade izrazi sožalje za strašno katastrofo, ki je zadela južno Francijo.

Občni zbor Narodne banke

Belgrad, 9. marca. k. Danes dopoldne se je vršil redni občni zbor Narodne banke. Guverner banke Brjloni je podal kratko poročilo o zav. du za tiskanje bankovcev, ki ga je banka letos zgradila in ki je stal 44.835.000 dinarjev. Nato je bilo razdeljeno tiskano poročilo o letnem delovanju Narodne banke, nakar se je pričela debata.

Prvi je govoril Šičarević, ki je v daljšem govoru pohvalil devizno in kreditno politiko Narodne banke v preteklem letu. Posebej je naglašal zasluge Narodne banke za konsolidacijo gospodarskih razmer v državi.

Nato so govorili odvetnik Peter Grebenac, odvetnik Stamenković in izdajatelj »Narodnega blagostanja« g. Rejkić. Zlasti izvajanja slednjega so vzbudila pozornost.

Mednar. reprerzijska banka se ustanavlja

Pariz, 9. marca. n. Predsednik nadzorstvenega sveta mednarodne reparacijske banke Mac Garrah in drugi ameriški zastopnik pri bodoči reparacijski banki Fraser sta včeraj dospela iz Newyorka v Cherbourg ter sta takoj odpotovala dalje v Pariz. Tam ju bosta sprejela namestnik guvernerja francoske narodne banke Quesnay, ki ima največ upanja, da postane generalni direktor nove banke, in drugi guverner italijanske narodne banke Beneduci. Oba Američana bosta v Parizu nadaljevala z zastopniki emisijskih bank onih držav, ki so interesirane pri Youngovem načrtu, pogajanja o sestavi direktorija nove banke, katera so bila prekinjena v Rimu radi opozicije dr. Schachta. Američana bosta prihodnje dni najbrž potovala tudi v Berlin.

Primo de Rivera zbeži

Pariz, 9. marca. AA. Zdravstveno stanje bivšega španskega diktatorja generala Prima de Rive se je poboljšalo. Po vestih iz Madrida bo obiskal bolnika njegov bivši notranji minister general Amido, ki odpotuje nocoj v Pariz.

Španske volitve v septembru

Madrid, 9. marca. AA. Ministrski svet je sklenil razpisati splošne politične volitve za prihodnji september. Ta sklep ministrskega sveta po vsej priliki ne bo zadoščal javnemu mnenju, ki nasprotuje vsakršni odgoditvi teh volitev.

Družba »ILIRIJA«

Dunajska cesta št. 45

Telefon: 2820

P. enog

Drva

Koks

Lep razvoj »Rdečega križa«

Ljubljana, 1. marca.

Ob zelo številni udeležbi se je vršil danes ob 10 dopoldne občni zbor oblasne organizacije »Rdečega križa«. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik dr. Krejči. Na občnem zboru so bile zastopane skoraj vse slovenske krajevne organizacije »Rdečega križa« in je bilo prisotnih nad 70 delegatov.

Predsednik dr. Krejči je po pozdravu posebno omenjal zasluge našega tiska, ki gre organizaciji vedno na roko. Naglašal je, da je organizacija dosegla velik napredek v številu članstva, v številu krajevnih organizacij in pridobila na ugledu ter se ukoreninila v ljudstvu. »Rdeči križ« bo v svojem nadaljnjem delu stremel tudi za tem, da olajša vrnitev v domovino številnim našim rojakom, ki so se v ujetništvu v Rusiji. Razširil bo svoje delovanje tudi na varstvo otrok naših izseljencev v Nemčiji in v Ameriki.

Z aplavzom sta bili nato sprejeti udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pa pozdravna brzojavka Glavnemu odboru »Rdečega križa«.

Tajniško poročilo je podal g. Malnarčič. Omenjal je velik porast organizacije. V preteklem letu je bilo osnovanih 14 novih krajevnih organizacij in je pristopilo 1400 novih članov. V teku zadnjih štirih let se je število članstva več kakor podsetorilo. Krajevne organizacije se zelo živahno gibljejo. Največ priznanja za služita gotovo organizaciji v Guštanju in v Ljubljani. Guštanj ima že svoj reševalni avto, ima dom Rdečega križa in je tudi že kupil zemljišče na otoku Braču, kjer namerava zgraditi okrevališče za otroke. Ljubljana pa je priredila samaritanske tečaje za delavske sloje in poleti pa ferijalno kolonijo revnih otrok na Trati v Poljanski dolini. Zelo marljivo deluje tudi »Rdeči križ« na Stajerskem.

Blagajniško poročilo je podal g. Mešek, ki je ugotovil, da je imela organizacija okrog 200 tisoč Din dohodkov in 180 tisoč Din izdatkov. Med dohodki in izdatki je važna postavka 90 tisoč Din, ki jih je lani nakazal Glavni odbor za pomoč bednim, ki so hudo trpeli v lanski zimi. K tem 90.000 Din je ljubljanski oblastni odbor prispeval še 10.000 Din.

Revizijsko poročilo je podal g. Ivan Pretnar.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika dr. Krejči. V odbor pa so bili še izvoljeni: gospa Tavčarjeva in gospa Sernečeva, dalje g. dr. Ernest Mayer, sanitetni svetnik, prosvetni inspektor Josip Wester, predsednik Zdravniške zbornice dr. Mavričij Rus, predsednik ljubljanske organizacije dr. Oton Fettič, predsednik oblasnega odbora pomladka Rdečega križa Fortunat Lužar, Maks Hočvar, Joško Mešek in mr. Rihard Sušnik. V revizijski odbor je bilo izvoljenih sedem članov.

Pri slučajnostih se je razvila daljša debata. Z raznimi predlogi, željami in nasveti so se posebno oglašali delegati s Stajerskega. Zelo umesten predlog je stavila tudi gospa Tavčarjeva, da bi društvo posvečalo večjo pozornost skrbi za dojenčke in bi morda priredilo tudi tekmo dojenčkov.

Po debati je predsednik dr. Krejči zaključil lepo uspešni občni zbor.

Zastrupljenje

Na Sv. Petra cesti se je včeraj pripetila hujša nesreča. 26 letna delavka S. Z. je bolna in ji je zdravnik predpisal neke močne zdravilne praške. Bolnica pa je včeraj z vili preveč teh praškov in so se na njej pojavili znaki težkega zastrupljenja. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico, kjer upajo, da ji bodo še rešili življenje.

Elektifikacija Savske banovine

Zagreb, 9. marca. r. Danes dopoldne ob 10 se je nadaljevalo zborovanje Zveze električnih central Savske banovine. Po predavanju ing. Ribiča o elektrifikaciji Savske banovine so prišli do raznih organizatorskih vprašanj. Popoldne so si nekateri udeleženci ogledali Zagreb.

Komisija za elektrifikacijo Savske banovine se bo sestala, čim bodo izvršene nekatere formalnosti in bo takoj začela z delom.

Požar pri Soliji

Sofija, 9. marca. AA. Nocoj je v bližini Sofije izbruhnil v neki tvornici velik požar. Tekom požara je eksplodirala solna kislina, ki se je nato vili po kanalih in s tem razširila požar. Kasneje je došlo do ponovnih eksplozij. Požar je bil šele po dolgih naporih pogašen.

Skala padla na vlak

Atene, 9. marca. n. Včeraj popoldne je imel nezgodo Orient-ekspresni vlak, ki je vozil v smeri proti Atenam. V Tesaliji je na železniško progo padla velika skala ter je vlak skočil s tira. Do sedaj je znano, da so bili pri nesreči 3 mrtvi in 7 ranjenih. Natančnejši podatki o nesreči še niso znani.

Povodni v južni Afriki

Pariz, 9. marca. AA. Iz Captowna poročajo, da so neke reke, med njimi Mali in Veliki Bushman prestopile bregove. Dozdalej se še ne ve točno število človeških žrtev. Vtonili so tudi 4 Evropejci. V Veneni je izginita cela rodbina. Rečne zveze v Natalu in Transvalu so prekinjene.

Torin, 9. marca. AA. Princessa Jolanda, hčerka italijanske kralja, je včeraj poročila žensko dete.

★ Gospa, najlažje prisedite na denarju in perilu, ne perete s pravim terpeninovim milom. Gazela. Pričnite s štednjo takoj, ne bo Vam žal.

Masarykova proslava v Mariboru

Maribor, 9. marca.

V svečano lice se je odela danes obdravska prestolnica; raz državnih, samoupravnih in zasebnih poslopij so vibrirale državne trobojnice: Maribor je na manifestanten način proslavil 80. letnico prezidenta čehoslovaške republike dr. T. G. Masaryka. Ze v petek so tukajšnje srednje šole imele svojo interno proslavo. Danes ob pol 11 pa se je v veliki unionski dvorani pričela uradna proslava, ki so jo priredili Sokol kraljevine Jugoslavije, Jugoslov. čehoslovaška liga in Češki klub.

V okusno ozaljšani in okrašeni ter nabito polni veliki unionski dvorani se je zbralo obilo občinstva; navzoči so bili zastopniki omenjenih društev, ki so proslavo pripravili, pa tudi drugih tukajšnjih kulturnih organizacij. Zlasti veliko je bilo dijaške mladine. Masarykova proslava se je spremenila v mogočno manifestacijo za utrditve in poglobitve čehoslovaško-jugoslovanskih odnosov. Uvedoma je vojaška godba zasrvala jugoslovansko in čsl. himno, nakar je spregovoril pozdravno besedo prof. dr. M. Kováčik, ki je pozdravil čsl. generalnega konzula iz Ljubljane dr. Resla, katerega je občinstvo priredilo ob tej priliki prisrčno ovacijo, nato mestnega poveljnika generalštabnega generala Zivka Starisavljevića, okrožnega inšpektorja dr. Šebančeta, mestnega župana dr. Juvana, predsednika okrožnega sodišča dr. Žihirja, okraj. načelnika dr. Ipaveca in dr. Hacinu, višjega državnega pravdnika dr. Jančiča, ravnatelja dr. Temnikla ter polkovnike Radovanovića, Stojadinovića in Vukotića.

Sledila je uvertura B. Smetane »Libuše« (svirala vojaška godba) in ljubki deklaraciji »Blahoprijanje in »Masaryk«, ki sta ju prednesli s prisrčnostjo in temperamentom gojenka in gojenec

Včerašnji nogomet

Lilija: Hermes 3:0 (1:0).

Včeraj se je otvorila uradna sezona. Ne moremo pa biti zadovoljni z včerašnjo igro. Tudi prva mednarodna tekma je bila včeraj. Radi neopredelnosti sodnika so grozili incidenti že pri prvi tekmi vendar so se igralci še nekoliko obvladali. Zato je bilo pa v mednarodni tekmi in toliko slabše. Takega sodnikovanja že dolgo nismo imeli priliko gledati.

Pričakovala se je lahka in sigurna zmaga Lilije. Clani Hermes so iznenadili včeraj s prav dobro in požrtvovalno igro. Če bi imeli le malo več sreče ne bi odnesla Lilija obeh točk. Kajti Hermes je bil čisto enakovreden nasprotnik; pomankanje rutine so nadomestili z dobrim startom in požrtvovalnostjo. V obrambi je zopet nastopil Serneck, ki je bil sijajen. Ustavil je precej napadov Lilije. Enakega partnerja je imel v kriški vrsti. Košenina je igral sam za branilca in dva krilca. Napad Hermes je postal svojo običajno igro, opustili so pa kombiniranje in več streljav. Vsi napadalniki igralci so zelo klavirni. Le dobra igra Verovška je onemogočila Hermesu uspeh.

K tej važni prvenstveni tekmi je Lilija nastopila v napadu z Doberletom. V to mesto kar ne more zaigrati z ambicioznostjo. Izgleda, kakor da nasprotnika omalovažuje. Zlasti napad igra čisto brez volje in starta. Tako je pokazala Lilija zlasti v prvem polčasu mizerno igro. In mesto, da bi se posluževala krila, se forsira vedno igra notranjega tria. Tako je ves trud obrambe zaman.

V prvem polčasu je bila igra izenačena in šele zadnjih 25 minut drugega polčasa je dobila Lilija premoč, ki je pa radi mehke igre napada ni mogla izkoristiti. Goli so padli po Kneževiču, Košenini (aut gol) in Unterreiterju, ki je zabil 11 metrovko. Sodnik g. Šneler je bil slab, vendar objektivno.

PRIMORJE: GRAZER SPORTKLUB 2:2 (2:1).

Po končani prvenstveni igri se je vršila revanšna tekma med Primorjem in Graškim sportnim klubom. Gostje, ki so že v soboto igrali proti Svobodi, so simpatično moštvo. Le škoda, da je nemoč sodnik to tekmo čisto pokvaril. Ko so pa še nekateri igralci uvideli, da sodnik skoro vse dovoli, je igra postala »farsa«. Igralci so se obravnavali med seboj kot za stavo. Rezultat takega sodnikovanja bomo lahko brali v inozemskih časopisih.

Gostje so simpatično moštvo mladih igralcev, ki goji nizko in hitro igro. Najboljši igralci so notranji trio in sredji ter levi krilec. Najslabši del moštva je pa obramba. So izborni strelci in izredno požrtvovalni in fair igralci.

Primorje je nastopilo v čisto spremenjeni postavi. Kot srednji napadalec je nastopil Erman, v levi zvezi pa Zemljak. V kriški vrsti je igral Jančič, v голу pa Korčec, ki se je še najbolj obnesel. Primorje je takoj v začetku dobro zaigralo, lepo se je preigravalo, ni pa moglo vzdržati do konca. Ogromno delo v obrambi je pa opravil Hasl, ki je bil boljši od Svetica, kakor smo že rekli, je vso igro pokvaril sodnik. Oba tekma je prisostvovalo okoli 600 gledalcev.

MARIBORSKI SPORT.

SK Maribor: SK Zeleničar 4:2 (2:0).

Tekma se je končala z zasluženom zmago SK Maribora, ki je predvajal lepo kombinacijsko igro ter bil posebno v drugi polovici absoluten gospo-

tukajšnje dopolnilne češke šole. Veličino prezidenta Masaryka, njegove boje in zmage za blagobit čehoslovaškega in našega naroda je prikazal v slavnostnem govoru dr. Reismann. Z velikim vpehom je nastopil tudi moški zbor Glasbene matice, ki je ob frenetičnem aplavzu navzočega občinstva ter pod vodstvom prof. Mirka odpel J. Suka »Što ču junake, »Vino piše Dojčin Peter« in »Teče voda, teče...«. Slednja pesem, ki je izvala nepopisno prirečevanje, so morali ponoviti. A. Dvořakovemu »Navianemu kmetu« je sledilo slovesno odlikovanje prof. dr. Pivka z redom Belega leva, trgovca R. Lenarta pa s kolajno Belega leva I. razreda za vojaške zasluge v okvirju jugoslovanske dobrovoljske zveze. Odlikovanje je s primernim nagovorom v slovenščini izvršil dr. Resl, ki se je po izvršenem odlikovanju spomnil Nj. Vel. kralja kot čuvarja prijateljskih odnosov med obema bratskima državama. Voj. godba je intonirala državno himno, ki jo je občinstvo stoji poslušalo, nato pa se znameniti »Hej Slovanci«, s čimer je bilo mogočno slavje zaključeno.

Po zaključitvi proslave se je vršil v Graški Meti prijateljski sestanek z stopalkov JC lige, Sokola in Češkega kluba s konzulom dr. Reslom. Popoldne ob 16 pa je imel v mali dvorani Narodnega doma ter s sodelovanjem vojaške godbe in češke dopolnilne šole svojo interno proslavo tukajšnji Češki klub. Tudi Maribor se je danes na odličan način priključil mogočnim manifestacijam naše države se poklonil veličini krmarja bratske čehoslovaške republike dr. T. G. Masaryka. Obenem se je tudi to pot izkazalo, kako globoko ter neizkoreninljivo se je bila zakoreninila misel čehoslovaško-jugoslovanskega prijateljstva v široke plasti našega obmejnega prebivalstva.

dar na igrišču. Ožja obramba z bratoma Korenoma na čelu je bila prav dobra, kakor tudi krilska vrsta. Napadalna vrsta to pot ni dala take igre, kot smo jo videli v letošnjih igrah. Levo krilo je nemočelo. Edino notranji trio je odgovarjalo. Tu je briljiral Bertonec. Tudi Priveršek je bil zelo dober.

SK Zeleničar je imel svoje najboljšje moči v ožji obrambi. Krilska vrsta ni odgovarjala. Sodil je g. Nemeš, ki je s svojimi odločitvami oškodoval oba nasprotnika. Pri začetku tekme je izročil podpredsednik SK Maribora g. dr. Štimal igralcema Kordiku, ki je slavil svojo stoto tekmo in Hreščaku, ki je slavil svojo dvestoto tekmo, lepa spominska darila.

V predtekmi sta igrali rezervi SK Zeleničarja in SK Maribora 4:2 (3:2).

Belgrajske tekme

Belgrad, 9. marca. k. Danasnja tekma na 1. Jugoslov. in Belgrajskim univerzitetnim sportnim klubom je končala s 7:0 (3:0).

Zagrebske tekme

Zagreb, 9. marca. r. Poleg nekoliko nižjerazrednih klubov so se vršile danes tudi prijateljske tekme prvorazrednih klubov, katerih čisti dohodek je bil namenjen za svoje žrtev potopljenih »Dakser« in je bil radi tega obisk zelo velik.

Predvsem so se ljudje zanimali za tekmo Concordia — Hašk, ki je po lepi in zanimivi igri končala z zmago Concordie v razmerju 3:1.

Gradjanski je tekmoval s Sokolom z 2:2. Največje izenačenje pa je bil poraz Zeleničarja, ki ga je premagala Viktorija s 5:1.

Nadalje je Sparta premagala Makabi s 3:1, Graficar pa Croatia z 1:0.

Dunajske tekme

Dunaj, 9. marca. n. Na Hohe Warte se je pred 22.000 gledalci odigrala prva mednarodna igra letošnjega leta med moštvi Ferenvaros iz Budimpešte in dunajsko Admiro, ki je končala s 5:3 (4:2) na korist Ferenvarosa. Potem so se vršile druge prvenstvene igre:

Viena — Rapid 2:1 (0:0).

Austria — Hertha 3:1 (2:0).

W. A. C. — Wacker 0:0.

F. A. C. — Nicholson 3:1 (1:1).

Tekme dragovrstnih moštev:

B. A. C. — Simmering 2:0 (1:0).

Vorwärts 6 — Slovan 2:0 (2:0).

Donau — Bewegung XX. 6:1 (3:0).

Weisse Elf — Gersthof 4:1 (4:0).

Neubau — Altmannsdorf 1:1 (0:0).

Libertas — Frem 5:2 (3:1).

Kriketer — Admira I. B. 1:1 (1:0).

Budimpeštske tekme

Budimpešta: Ujpest: Nemeti: 1:0 (1:0).

III. okraj: Somogy 1:1 (1:1).

Pečuh: Hungaria: Pecs-Baranya: 2:2 (0:2).

Debrecin: Budai XI: Bocskay: 3:2 (2:1).

Miskolc: Attila: Kispest: 1:1 (1:1).

Segedin: Igra za madjarski pokal: Bastya: Vasas 6:1 (4:1).

Zadnji dan rokoborbe

Snoči so se vršile odločilne tekme v mednarodnih rokoborbah, ki so se pričele 2. marca v Ljubljani. V finale si je priborilo dostop pet atletov.

K prvi finalni borbi sta nastopila Johnson in Equatore. Oba sta podala gibčno in napeto igro. Tudi v tej borbi se je Italijanu posrečil njegov prijatelj, katerega se je zamorec rešil, bil pa je tako izmučen, da ga je v 31 in pol minute Equatore vrzel z ročnim potegom.

K drugi odločilni borbi sta nastopila Mrua proti Foutoreju. Kajti ti trije atleti so imeli enako število točk in so se morali boriti za tretje in četrto mesto. Ta borba med Mruo in Foutorejem je dosegla svojevrstni rekord. Šestkrat je imel Italijan Mrua v dvojnem nelsonu in šestkrat se je Mrua rešil ter vedno imel Italijana v kočljivem položaju. V 22. minuti je Mrua pograbil s dvojnimi prijemom že od prejše borbe zmučenega Italijana in ga položil na hrbet.

Nato je proti Mruu ponovno nastopil Johnson. Kljub temu, da je imel Mrua za seboj težko borbo z Italijanom, je imel precejšnjo nadmoč nad zamorcem. Ta se tudi ni boril več s tako srčnostjo, ki ga je odlikovala skozi vsa turnirja. V 9. minuti je zmagal Mrua s tem, da je vdrl most, ki ga je Johnson skušal postaviti.

K odločilni borbi sta nastopila silni Kop in Wehrman. Bila je to borba dveh fizično enakih atletov. Pred prvo pavzo je bila borba čisto izenačena. Po prvi pa je prihajal Kop počasi v ofenzivo in držal Wehrmana večji del v parterju. Le enkrat se je posrečilo Wehrmanu, siisniti Kopa in skoro bi ga bil premagal. Kop je poskušal na Nemcu tudi Italijanov prijem, ki mu pa ni uspel. Po enournem boju je nem-doma zmagal Kop s podprijemom. Navzoče občinstvo je burno pozdravljalo svojega miljenca. Kajti Kop si je znal s svojim fair borejem pridobiti simpatije občinstva.

Po končanih borbah je trajal Mednarodne rokoborbe zveze Weygold predloži rezultat turnirja. Prvo mesto in nagrado 12.000 Din si je osvojil Kop, drugo mesto in nagrado 9000 Din Wehrman, tretje mesto in nagrado 5000 Din Mrua in četrto mesto z nagrado 2000 Din na Equatore. Vsi atleti so bili deležni burnih ovacij.

Lipahova premi era

V soboto se je vršila premijera Lipahove komedije »Glavni dobitke«. Gledalci so bili do zadnjega kotlička zasledeni. Prav tako dobro je bila obiskana tudi včerašnja predstava. Uspeh premijere je bil popoln. K temu so v znatni meri pripomogli igralci, ki so z izredno vneto storili, kar so mogli, da je bil uspeh tem večji. O posameznih igralcih bi pripomnili:

Izvrstna je bila in pač najboljša klepetava bahava branjevca Marjeta, ki je ni mogoče lepše oživeti, kakor jo je Pol. Juvanov. Vsaka kretnja, vsak mig je bil originalno naraven. Prav tako doleden in dobro podprt je bil krojač Kočančič v kraljevih rokah. Nehvaležna vloga profesorja je menda slabo karakterizirana že v koncepciji, zato je Cesar je težko predrti. Deber v mrski in igri je bil Kristof (Plut), ki je pa vsled nejasnega in nerazumljivega govora utonil, bil celo nadležen. No, gibko je bilo vse na odru. Gospa Medvedova je storila vse, kar je mogla; v elegantni obleki je bila naravnost kot v skromni.

Po uspehu premijere in reprize je sigurno, da bo Lipahova komedija ena od privlačnih iger repertoarja. To je včeraj tudi publika dovolj jasno pokazala, ko je reagirala na vsak dovtip.

Pisateljica je burno pozdravljala, tovariši pa so ga potestili z obilnim zasluženim cvetjem in zelenjem.

Ruski diplomati na ljubljanskem kongresu

Prof. dr. Preobraženski je imel snoči ob pol 7 v balkonski dvorani na univerzi zanimivo predavanje v ruščini o ruskih diplomatih na ljubljanskem kongresu l. 1821. Predavanje je bilo dobro obiskano in se ga je udeležil kot časten gost tudi sedaj v Ljubljani se mučilec prof. Totomianz. Predavatelj je najprej podal splošen pregled politične situacije in mednarodnih dogodkov l. 1821., ki so povzročili, da se je vršil tedanji kongres svete alijanse v Ljubljani. (V Ljubljani na ljuboj najstarejšemu monarhu Ferdinandu Napoljskemu, ki mu je bila Ljubljana še najbližja, prav tako, kot se je prejajši kongres vršil na ljuboj ruskemu carju Aleksandru v Opavi.)

Predavatelj je podal karakteristiko ruskih diplomatov na ljubljanskem kongresu, tako kneza Volkonskega, načelnika generalnega štaba generala Dibiča, ruskih državnih tajnikov grofa Nesselbroda, grofa Capodistrie, ruskega poslanika v Parizu Pozza di Borgia itd. Ruska delegacija je stanovala na istem mestu, kjer se je vršilo predavanje, to je v deželnem knežjem dvorcu, ki je stal tam, kjer stoji sedaj univerzitetno poslopje. Kongres je prinesel tedaj v Ljubljano mnogo življenja.

Prihodnji ponedeljek ob pol 8 zvečer bo imel prof. Preobraženski v balkonski dvorani na univerzi drugi, zaključni del predavanja in bo govoril o osebnih stikih ruskega carja Aleksandra s Slovenci.

spomnil na palčka, ki se je skril pod orlovo perot, da ga je orel odnesel v sinje višave, potem pa na muho, ki je sedela ves božji dan na volovem rogu, zvečer pa je rekla: Ali smo danes orali! Take modre povesi je treba vpoštevati in se po njih ravnavati — ampak kako?

Dolgo sem premišljeval in ugibal, enkrat sem pa le uganil. Kot velik rodoljub in domoljub in odločen in odlični narodnjak berem seveda vse naše domo-, rodo- in sploh vse ljubne časopise in pri tem branju sem spoznal, da človek najlažje postane slaven in imeniten, če gre za vsakim »boljšim« pogrebom, ali pa če je predsednik kakšnega društva. Predsedniki društev so velike glave in vse se jim priklanja. Pot do slave in imenitnosti vodi torej skozi predsedništvo, kajti kdor je predsednik društva, ima možnost in pravico, da na vsako ognjišče slave lahko pristavi svoj pisček in se pusti obsevati od žarkov resničnih veličin kakor jeličnik od solnca.

Treba je bilo le rešiti vprašanje društva in piskerčeka, pa bo slava in imenitnost. S piskerčekom ni bilo težave, ker jih prodajo za nekaj za skofijo, kjer sem res kupil prav lepega in majhnega, da bi ga lahko prislonil na vsako še tako polno ognjišče. Huda pa mi je predla z društvom. Kakor kaže, mora biti v Ljubljani precej dosti takih ljudi, ki bi bili ravno tako radi slavni in imenitni kot jaz

Zagrebske vesti

Zagreb, 9. marca. r. Danes predpoldne se je vršila pod pokroviteljstvom mojstra Fallerja proslava desetletnice obstoja G. D. I. (Glasbeno društvo intelektualcev), ki je bila obenem proslava delovanja pevovodje Mace. Vsi udeleženci so prisostvovali službi božji, nato pa matineji v glasbenem zavodu. V cerkvi kakor tudi na matineji so peli dela pevovodje Mace-ja. Proslava se je vršila v ožjem krogu ter se bo nadaljevala 15. in 16. t. m.

Zagreb, 9. marca. r. Uprava židovskega narodnega fonda v Zagrebu je prejela od maršalata dvora dopis, v katerem se ji sporoča, da je Nj. Vel. kralj izvolil pokloniti židovskemu narodnemu fondu vsoto 3000 Din kot prispevek za gradnjo spomenika in parka kralja Petra v Palestini.

Zagreb, 9. marca. r. Zagrebska podružnica Društva grafičnih delavcev in delavk je imela danes svoj občni zbor, na katerem je sodelovalo okoli 800 članov. Letošnji zbor je bil v primeri s prejšnjimi, ki so bili zelo burni, popolnoma miren. Soglasno so bila sprejeta vsa poročila in tudi edina kandidatna lista je bila soglasno sprejeta.

Učbenik ruskega jezika

V bogati zbirki žepnih slovarjev in učbenikov, ki jih izdaja Jugoslovanska knjigarna — za to velekorisno in vsevažno delo zasluži založba vso hvalo in priznanje — je pravkar izšel Učbenik ruskega jezika, ki ga je sestavil prof. J. Orožen. Vez. 64 Din, broš. 50 Din.

Od nekdaj je bilo pri nas zanimanje za ruski jezik živahno — saj je Askerc spisal celo himno »Ruski jezik« — in zlasti po vojni se je krog ljubiteljev ruskega jezika stano širil. Koliko je Slovencev, ki so živeli med Rusi in koliko je Rusov, ki so živeli in se danes žive med nami — ki ostanejo tu pri nas bogve kako dolgo, morda za zmirom, eno z nami... Ti živi stiki med obema narodoma so zbudili pri nas nenavadno domačnost do ruskega jezika in veliko je število takih, ki se ga sploh nikdar niso sistematično učili, a ga se silo poznajo in govorijo.

Tem bo gotovo Orožnov »Učbenik« najbolj dobrodošel. Svoje znanje si bodo izpopolnili in utrili, kajti »Učbenik« vsebuje v kratkem in jasnem pogledu vse važne slovnične, slogovne in druge podatke, ki so potrebni, da umeš z jezikom pravilno ravnati. Način, po katerem je Orožnov »Učbenik« sestavljen, je zelo prikladen, kajti brez mnoge teoretiziranja zagrabí avtor čim bolj praktično močeno, skuša biti kratkočasen in je »Učbenik« pri vsem tem tako spretno sestavljen, vprav za slovenskega učenca ruskega jezika preračunan, da bi si boljše izvršbe tega dela ne mogli zeleti.

Kdor se boče hitro priučiti ruščine, naj seže po Orožnovem »Učbeniku«!

Realist.

»Ali si videl na razstavi mojo sliko »Delavci pri delu«?

»Videl. A zakaj ta naslov, saj nihče ne dela.«

»Zato, ker sem realist.«

Ne razume.

Gospa: »Kolikokrat sem vam že rekla, da ne trpiš, da živžigate pri delu.«

Sluga: »Če želite, milostljiva gospa, lahko tudi živžigam, ne da delam.«

Umrli nam je naša skrbna, dobra sestra, teta in svakinja, gospodična

Ivanka Belič

zasebnica.

Pog. ob drage, nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 10. marca 1930, ob pol 5 popoldne od doma žalosti, Resljeva cesta št. 26, na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice so bodo brale v več cerkvah. Blago rajnice priporočamo v molitev!

Ljubljana, dne 9. marca 1930.

ZALUJOČI OSTALI.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Med tednom

Nič ne vem, kako je to prišlo, 4. me je pred leti popadlo neko čudno poželenje po slavi in imenitnosti. Kaj je slava in kaj je imenitnost, o tem nisem dosti premišljeval; meni je bilo samo na tem, da bi me ljudje gledali, hvalili in mi peli slavospeve in da bi me morebiti še celo volili, če bi do tega prišlo. Volje, da postanem umetnik in imeniten, sem imel torej dovolj, nisem pa vedel, kako in kaj naj bi začel, da dosežem svoj veliki življenjski cilj in smoter.

Pred leti so se mi zdeli najbolj imenitni in slavni ljudje umetniki, in zato sem se tudi jaz odločil, da postanem umetnik, seveda slaven umetnik — ampak kako? Glasbenik in godbenik nisem bil, čeprav sem izvrstno znal zaigrati na orglice staroslovno »Siebenschrötenmelodijo«, narisati tudi nisem znal drugega kakor pajca na pravkar pobeljeno steno, v rezbarstvu in kiparstvu sem se pa odlikoval le v ti volski hosti, kjer sem s pipcem rezal najbolj ravne in gladke leskovke in kostanjavke. Na svetu je pa že tako, da je v največji sili tudi pomoč blizu in to poročo sem srečno našel v širokokrajnem črnem klobuku. Tak klobuk sem iztaknil nekje med starino, doma sem pa našel staro ovirano bluzo, ko sem ravno stikal po ženiini smoleni, če bi se kje dobila za takšno deatino. Iz obeh rokavov sem si

sešil mogočno pentljo, za klobuk pa cena tudi ni bila previsoka in umetnik je bil gotov.

S širokim klobukom na glavi in z mogočno mahadaravo pentljo sem stopal po ljubljanskih ulicah in gledal sanjavo nekam v nedogledno daljavo. Danes bi rekli v onostranstvo. Gledal nisem v resnici nikamor, najmanj v onostranstvo, ki ga takrat niti bilo ni, ampak sem samo gruntal, kje bi zalotil dobrega znanca, ki bi se mu zavezal plačevati kakšne obresti. Bil sem trdno prepričan, da me vsi ljudje gledajo in občudujejo in da me oni imajo za umetnika, čeprav nisem bil nič, in to je bilo tisto, kar sem pravzaprav hotel. V tej trdni veri sem posedal po kavarnah in si kuštral svoje takrat še dolgo lase, kajti tudi dolge lase mora imeti umetnik, če hoče, da ga ima tudi svet za umetnika, in tako sem užival svojo umetniško slavo vse dotlej, dokler nisem enkrat ujel nehotne na ušesa za moj hrbtom izrečeno vprašanje: »Ali ne poznaš tega osla?« S tem oslom sem svojo umetniško kariero in svojo slavo in umetnost končal in sem jo mahnil naravnost k frizerju, da me reši nerodne umetniške grive.

Zelja po imenitnosti in slavi mi pa ni dala miru. Kar ne gre tako, pojde pa tako, sem si dejal, in začel sem iskati novih potov (ali pa nova polja, da ne bo zamere). Enkrat sem sedel v »Zvezdi« in sem gledal vrabice, kako skačajo Radetzky-ju na glavi, pa sem se

(oziroma žele, da bi jih ljudje imeli za slavne in imenitne) in ti navihanci so uslanovili že toliko društev in so zasideli vsa predsedništva tako temeljito, da je bilo kar nemogoče prodreti v trdno ograjeni krog imenitnosti in slave. Šele po dolgem trudu se mi je posrečilo pridobiti v Zvezdi nekaj članov spočetka za skromen »klub sovražnikov kurjih očesa«, pozneje pa klub razširiti v društvo in postaviti na visoko predsedniško mesto — sebe!

In sedaj sem slaven in imeniten mož, čeprav nimam drugega opravka kakor da vsak dan natanko pregledam časopise, da vidim, če bo kje kakšna obletnica ali slavnost ali vsaj kakšen pogreb. Za pristavljanje lončkov so najbolj prikladne obletnice in zato se vsi predsedniki društev itd. silno vesele obletnice res slavnih in imenitnih mož. Če zna namreč predsednik društva govoriti tako kakor je treba, lahko svoje zveste družabnike in društvenike tako spravi v žaro, da so prepričani, da je gospod predsednik še bolj slaven kakor sam slavljeneč. To je praktičen pomen raznih slavnosti in svečanosti in obletnic za tiste, ki znajo. Jaz to znam, in zato sem sklenil, da bom pri prvi priložnosti svoj mali pisček kar razbil in lupil velik svinjski lonček, ki ga bom postavil na tuja ognjišča, da bo moja slava po vsem svetu — zasmrđela.

Vsaj 1 D.n za Slov. Stražoi

Leto strahote 1793

Najdeni pa kljub temu izgubljeni.

Zdajci je ogenj, kakor da ga oživlja volja, švignil s plamenčim žarkom po velikem suhem bršljanu, ki se je vil po zidu gradiča. Plamen se je ko blisk vil po vejah in v hipu dosegel drugo nadstropje. Jarka svetloba se je razlila z zidu v dvorano in razsvetlila tri speče malčke. Bila je to dražestna mešanica ročic in nožic ter plavolasih v nasmeihu zasnuvših glav in zaprtimi vekami.

Mati je spoznala svoje otroke.

Divje je zakričala.

To je bil strašen krik, krik nepopisnega strahu, ki ga imajo samo matere. Krik, tako divji in ganeč obenem, kakor ni nobena druga stvar na zemlji. Če žena tako zakriči, se zdi, da je zatulila volkulja; če tako zatuli volkulja, se zdi, da je zakričala mati. Ta krik je bil slišal marquis Lantenac doli v globeli.

Bil je obstal, kakor smo že povedali, in je zdaj stal med jarkom, ki je vodil dalje v gozd na eni in proti gradiču na nasprotni strani, ter skrivnim vhodom, skozi katerega ga je bil Halmalo pripeljal iz stolpa na prosto. Skozi gosto grmičevje je videl gorati most, njemu nasproti na robu prepada gori pa v bleščečem svitu požara postavbo ženski, ki se je sklanjala nad globeljo.

Ta ženska ni bila več Michella Fléhard — to je bila Meduza. Kmetica se je bila preobrazila v maščevalko stare grške tragedije. Ta preprosta, nezobrazna, topa ženska iz bretonske vasi je zdaj zrastle iz obupa svojega trpljenja v orjaško postavbo junaškega epa. Veliko trpljenje razširja dušo v ogromnost; ta mati je bila zdaj materinstvo samo; ker je njena bol presežala vsako človeško mejo, se je dvignila v nadčloveško božanstvenost. In tako je stala tam, na robu prepada, pred švigajočimi plameni, v očigled temu zločinu kakor strašna boginja; njen vzrok je bil kakor vzrok živali, njena kretnja pa kakor kretnja božanstva. Iz njene glave so švigale goreče kletve kakor iz glave Gorgone, obvite od kač, in nič ni moglo biti tako vzvišeno kakor je bil njen pogled, ki je bil bolj plamenec ko ogenj pred njo. Marquis pa je poslušal te pretrgane glasove, ki so trgali srce in padali na njegovo glavo kakor toča.

»O moj Bog! Moji otroci! Pomagajte, gori, gori, gori! Požigavci, banditi! Kaj ni nikogar tukaj! Moji otroci bodo zgoreli! Georgeta! Alain! René-Jean! Kaj to pomeni? Kdo je moje otroke zaprl tja? Spijo. O, jaz sem nora! To je nemogoče. Pomagajte!«

Medtem je v Tourgue-i in na planoti vse zagozelo. Vse taborišče se je zbralo okoli gorečega poslopja. Prej borba z ljudmi, zdaj z ognjem. Gauvain, Cimourdain in Guéchamp so dajali povelja. Kaj storiti? Iz plitve struge globeli je bilo mogoče zajeti komaj par veder vode. Ljudje so bili zbegani. Na polici planote je bilo polno vajakov, ki so strmeli v ogenj, ne da bi mogli pomagati. Plamen se je bil po bršljanu prisukljajal do najvišjega nadstropja in se požrešno vršel na čumnato, ki je bila polna slame. Vse podstrešje je prasketajoč gorelo ko noro. Plamen je plesal v divjem veselju. Zdelo se je ko da potuhnjen dih podpihuje ogenj, ko da je oživel strašni Imanus in, izpremenjen v vrtnec samih isker, stiska v svoj ognjen objem gradič in vse v njem. Sicer je srednje nadstropje še vedno bilo nedotaknjeno — visok stolp in debeli zidovi so plamen še zadrževali — toda usoden trenutek se je vedno bolj bližal. Plameni iz pritličja so lizali pod biblioteko, ogenj, ki je divjal v podstrešju, pa je vnel strop. Že je dihal smrt svoj strašni poljub v otroke: spodaj klet, polna lave; zgoraj shramba gorečega oglja. Če bi pregorela luknja v podu, bi se pogreznili v žrelo žareče smole in pepela; če bi se udril strop, bi bili pokopani v množini tleče in prasketajoče slame.

René-Jean, Alain in Georgeta se še niso zbudili. Spali so globoki in močni spanec detinstva. Skozi plamen in dim, ki je okna zdaj zakrival, zdaj odkrival, jih je bilo videti, kako, obdani kakor od svetniškega žara, mirno, ljubko in negibno spijo ko trije Jezuški v peklenški peči.

Mati pa je vila roki:

»Ogenj! Ogenj! Ali so ljudje gluhi, da ne pridejo pomagat? Moji otroci bodo zgoreli! Pridite vendar, možje! Kaj stojite? Noč in dan sem hodila, pa sem jih zdaj našla v tem ognju! Ogenj! Pomoč! Angelčki moji! Kaj pa so storili ljudem, ti nedolžni malčki? Mene so streljali, otroke pa mi hočejo sežgati. Kdo počenja te stvari? Na pomoč — rešite moje otroke! Ali me ne slišite? Psice, garjave psice bi se usmili, mojih otrok se pa nočete. Ljubčki moji! Spijo! Geor-

geta! Njen mali trebušček vidim. René-Jean! Alain! Tako se kličejo. Saj vidite, da sem njihova mati. Kar se tu dogaja, je nekaj strašnega. Noč in dan sem hodila. Pomagajte, pomagajte, ogenj! Vi ste torej same pošasti, kruteži?! To je vendar grozno. Najstariši je komaj pet let star, mala nima dveh. Vidim njihove male gole nožice. Sveta Mati božja, spij! Nebo mi jih je vrnilo, peklo mi jih jemlje nazaj. In koliko sem hodila! To so moji otroci, ki sem jih došla in sem bila tako nesrečna, ker sem jih zgubila. Usmilite se me! Jaz hočem imeti svoje otroke! Oni so pa sredi ognja... Poglejte moji ubogi krvaveči nogi. Pomagajte! Saj ni mogoče, da bi bili na svetu ljudje, ki bi pustili, da moji ubogi otroci kar tako zgorejo! Pomagajte! Ah — ubijalci! Ali je to mogoče? Podležil! Kakšna strašna hiša pa je to? Ukradli so mi jih, da jih usmrtijo. Usmiljeni Bog! Jaz hočem svoje otroke. Oh, kaj naj storim? Nočem, da bi umrli. Pomagajte, pomagajte, pomagajte! Če bodo morali umreti na ta način, jaz bom — ne vem, kaj bom storila!«

Medtem ko je mati tako obupno kričala, so se čuli na planoti drugi vzkliki:

»Lestvol«

»Nobene lestve ni!«

»Vode!«

»Ni vode!«

»Gori v stolpu, v drugem...«

»Vrata so iz železa«

»Vdrite jih!«

»Ni mogoče!«

Vmes pa je mati še hujše rjula:

»Ogenj! Pomagajte! Hitite vendar! Ali pa ubijte mene! Moji otroci! Moji otroci! Ah ta strašni ogenj! Rešite jih ali pa vrzite še mene vanj!«

Kadar pa so ponehali ti glasovi, se je čulo mirno prasketanje ognja.

Marquis je segel v svoj žep in otipal ključ od železnih vrat. Potem se je sklonil pod obok in šel nazaj po rovu, ki ga je nedavno zapustil.

*

Cela armada je stala okoli gorečega grada, ne da bi mogla pomagati. Štiritisoč mož ni moglo rešiti treh otrok.

*Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani: 25. zvezek: Hagar, ICI CESARIA MONTEZUME. 32 Din. vez. 42 Din. 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SOLNCA. 24 Din. vez. 32 Din. — 28. zvezek: Hagar, KLEOPATRA. 28 Din. vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLCE. 30 Din. vez. 42 Din. — 30. zvezek: Stenkevič, NA POLJU SLAVE. 28 Din. vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami). 24 Din. vez. 32 Din.

Špecerijsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Insertirajte

v Slovenskem listu!

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani

Za vsako

gospodinjstvo

važne knjige:

SLOVENSKA KUJARICA. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu, 33 barvanimi tabelami in 193 slikami v naravnih barvah. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila s. Felicita Kalinšek. Cena v platno vezani knjigi 160 Din.

GOSPODINJSTVO. Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. — Zdravstveni del napisal dr. Fr. Dolšak. Za gospodinjske šole in slovenske gospodinje sestavila s. Lj. dvina Purgaj. 40 Din. vez. 60 Din.

PRIKROJEVANJE PERILA PO ŽIVOTNI MERI. Vsebinska: Živотно perilo — moško, žensko, otroško. Posteljno perilo, namizno perilo, hišno perilo. Sestavila Ema Arkova. 40 Din.

NASVETI ZA HIŠO IN DOM. Praktični nasveti za vsa domača opravila slehernega gospodinjstva ali gospodarstva. — Priredil J. Majdič. 20 Din. vezana v platno 30 Din.

VARCNA KUJARICA. Zbirka navodil za pravo okusnih in tehničnih jedil s skromnimi sredstvi. Sestavila Marija Remčeva. 36 Din.

ZEL IN PLEVEL. Zbirka naravnih zdravil. Solnce, zrak, zemlja in voda — so prva zdravila sveta. Sestavil F. Magister. 60 Din. vezana 75 Din.

Vse te knjige se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Najnovejši cenik Vam je na zahtevo brezplačno na razpolago.

Kapitalisti, pozor!

Lesni trgovec na deželi, povsod dobro znan, išče za trgovino z rezanim in tesanim lesom kapitalista kot sodelujočega družabnika z razpoložljivim kapitalom od 300.000 Din do 500.000 Din; nakup bi bil letno 6000 do 10.000 m³. Ponudbe se naj stavijo pod »Les A. B. 1886« na upravo »Slov. lista«.

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najfinjšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk živalnih strojev najnovejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

SLOVENEK

katoliški dnevnik, pisan v duhu katoliške akcije. — Vsako nedeljo ima prilogo slik na 8 straneh v bakrotisku. — Stane na mesec 25 Din. Pišite, da se Vam pošlje na ozled. Naslov: »SLOVENEK«, LJUBLJANA, JUGOSLOVANSKA TISKARNA

Najenostavnejši način!

Vodo pravilno omehtaj z navadno sodo, nato peri s pravim terpentinovim

S tem prištediš na milu, novcu in perilu!

»Težakovo olje za živino« se dobi samo pri

M. Težak u Zagreb Gundulićeva 13

v kanticah od 5 kg in stane ena kantica s poštanim povzetjem Din 125.—. To olje je nesporno najuspešnejše sredstvo za krmljenje slabotne in zahirane živine in sicer radi bogate vsebine na vitaminu A in posebno radi vitamina D, ki ga v nobenem drugem krmlilu ni.